

SPIS TREŚCI

PRZEDMOWA

<i>70 lat historii Studiów Ekonomicznych</i> — Urszula GRZELOŃSKA, Zbigniew HOCKUBA	7
--	---

ARTYKUŁY

Ryszard RAPACKI, David M. KEMME: <i>Najważniejsze zagrożenia równowagi finansów publicznych w Polsce w przededniu wejścia do Unii Europejskiej</i>	11
Marian GORYNIA, Radosław WOLNIAK: <i>Polish Firms in the European Union. Their Internationalization Projections and Perspectives</i>	31
Andrzej WOJTYNA: <i>W poszukiwaniu optymalnej reguły polityki pieniężnej</i>	45
Andrzej SŁAWIŃSKI: <i>Rozwój rynków finansowych a stabilność systemu finansowego gospodarki</i>	67
Leszek ZIENKOWSKI: <i>Gospodarka oparta na wiedzy — mit czy rzeczywistość?</i>	81
Władysław WELFE: <i>Łączna produktywność czynników produkcji a postęp techniczny</i>	99
Paweł GLIKMAN, Adam LIPOWSKI: <i>Zarys modelu niekoniunkturalnego ożywienia gospodarki</i>	117
Cezary JÓZEFIAK: <i>Funkcja inwestycji a stopa procentowa</i>	139
Urszula PŁOWIEC: <i>Uwagi o niektórych czynnikach rozwoju Polski w procesie integracji europejskiej</i>	149

CONTENTS

EDITORS' INTRODUCTION

<i>70 years of the history of „Studia Ekonomiczne”</i> — Urszula GRZELOŃSKA, Zbigniew HOCKUBA.....	7
---	---

ARTICLES

Ryszard RAPACKI, David M. KEMME: <i>The most important threats to the balance of public finance in Poland on the eve of the accession to the EU.....</i>	11
Marian GORYNIA, Radosław WOLNIAK: <i>Polish firms in the European union. Their internalization projections and perspectives .....</i>	31
Andrzej WOJTYNA: <i>In a search of the optimal monetary policy rule... ..</i>	45
Andrzej SŁAWIŃSKI: <i>The development of financial markets and the economy's financial stability .....</i>	67
Leszek ZIENKOWSKI: <i>Knowledge based economy — myth or fact? ...</i>	81
Władysław WELFE: <i>Total factor productivity and technical progress ... ..</i>	99
Paweł GLIKMAN, Adam LIPOWSKI: <i>An outline of the non-cyclical model of economic recovery.....</i>	117
Cezary JÓZEFIAK: <i>Investment function and interest rate .....</i>	139
Urszula PŁOWIEC: <i>Reflections on some factors of the economic development of Poland in the process of European integration .....</i>	149

PRZEDMOWA

70 LAT HISTORII *STUDIÓW EKONOMICZNYCH*

Instytut Nauk Ekonomicznych Polskiej Akademii Nauk wznawia publikację *Studiów Ekonomicznych*. Czasopismo to ma prawie siedemdziesięcioletnią historię, splatającą się z losami Polski i polskich ekonomistów, skupionych początkowo w Instytucie Ekonomicznym Polskiej Akademii Umiejętności (PAU), a później w Zakładzie Nauk Ekonomicznych oraz Instytucie Nauk Ekonomicznych PAN.

Pierwszy numer *Studiów Ekonomicznych* ukazał się w 1935 roku. Twórcą i redaktorem czasopisma był Adam Heydel (1893–1941), profesor Uniwersytetu Jagiellońskiego, dyrektor wspomnianego Instytutu Ekonomicznego PAU. Założenie *Studiów...* pozostaje w związku z dwoma ważnymi wydarzeniami w życiu profesora Heydla. W styczniu 1933 r. Heydel wyjeżdża do Ameryki na dziewięciomiesięczne stypendium Fundacji Rockefellera. W drodze powrotnej zatrzymuje się w Londynie, gdzie dociera do niego informacja o rozwiązaniu jego katedry i „przeniesieniu go w stan nieczynny” na mocy decyzji Ministra Oświaty Janusza Jędrzejewicza. Jest to skutek udziału Adama Heydla w proteście profesorów Uniwersytetu Jagiellońskiego w sprawie Brześcia oraz wystąpienia w obronie autonomii szkół akademickich. Zwolnienie z Uniwersytetu nie załamuje profesora Heydla, lecz staje się bodźcem do nakreślenia nowych planów i podjęcia nowych wyzwań. Korzystając z pomocy Fundacji Rockefellera i Uniwersytetu Jagiellońskiego, profesor Heydel zakłada Instytut Ekonomiczny i powołuje do życia *Studia Ekonomiczne*.

Czasopismo miało służyć dwom celom: rozwojowi ekonomii polskiej oraz „zbliżeniu polskiego naukowego ruchu ekonomicznego do nauki zagranicznej”. W opinii redakcji: „to drugie zadanie było tym ważniejsze, że obustronne trudności językowe ograniczały styczność pomiędzy nauką ekonomii w Polsce i za granicą do bardzo skromnych rozmiarów”. Dlatego w *Studiach...* ukazywały się oryginalne artykuły w językach angielskim i polskim, ponadto czasopismo zamieszczało anglojęzyczne streszczenia polskich prac, które opublikowane zostały gdzie indziej i miały istotne walory naukowe.

Studia Ekonomiczne wydawane były do wybuchu wojny. Ostatni, szósty numer ukazał się w 1939 roku. Na ich łamach wypowiadali się głównie ekonomiści polscy,

choć można znaleźć także publikacje ekonomistów zagranicznych. Zapewne wypełniły swoje cele, w szczególności w zakresie informowania zagranicy o kierunkach badań ekonomicznych w Polsce. Wybuch II wojny światowej przerwał publikację *Studiów...* Adam Heydel został aresztowany wespół z innymi profesorami Wszechnicy Jagiellońskiej. Nie wrócił już nigdy do pracy naukowej i do swojego czasopisma. Zginął w obozie koncentracyjnym w Oświęcimiu w marcu 1941 roku.

Drugi rozdział historii *Studiów Ekonomicznych* rozpoczyna się w lipcu 1959 r., kiedy to ukazuje się ich pierwszy numer wydany przez Zakład Nauk Ekonomicznych Polskiej Akademii Nauk. Dwadzieścia lat, jakie minęły od wydania ostatniego przedwojennego numeru, zmieniły diametralnie polską gospodarkę i polską ekonomię. Być może nawet nieuzasadnione jest mówienie o drugiej odsłonie w życiu *Studiów...*, skoro „nic nie było takie jak poprzednio”. W przedmowie do wydania pierwszego numeru, kierownik Zakładu Nauk Ekonomicznych, Bronisław Minc, pisze więc: „Obecne *Studia Ekonomiczne* nie są kontynuacją *Studiów Ekonomicznych* wydawanych w latach 1935–1939 przez Instytut Ekonomiczny Polskiej Akademii Nauk w Krakowie”¹. To stwierdzenie można odczytać jako deklarację odcięcia się od tradycji krakowskiej, od osoby Adama Heydla, od przedwojennej ekonomii, która była postrzegana jako zamknięty rozdział w historii polskiej myśli ekonomicznej.

Studia Ekonomiczne Zakładu Nauk Ekonomicznych PAN ukazywały się do 1972 roku. Rok później Zakład Nauk Ekonomicznych został rozwiązany. W okresie trzynastu lat od momentu rozpoczęcia publikacji ukazało się dwadzieścia pięć numerów. Na pewno przyczyniły się do „zapoznania szerszego kręgu czytelników, zajmujących się problematyką ekonomiczną, z niektórymi problemami praktyki i teorii ekonomicznej”, co było głównym celem redakcji.

Trzeci rozdział w historii *Studiów Ekonomicznych* ma związek z rokiem 1980, kiedy to w wyniku zachodzących w Polsce zmian, został utworzony Instytut Nauk Ekonomicznych PAN. Trzy lata później, w roku 1983, ukazuje się pierwszy numer wznowionych *Studiów Ekonomicznych*. Przewodniczącą Komitetu Redakcyjnego czasopisma zostaje profesor Barbara Prandecka, a wśród jego członków znajduje się Witold Trzeciakowski. Rok później stanowisko redaktora naczelnego obejmuje Mieczysław Mieszczankowski. Wraz z publikacją pierwszego numeru *Studia Ekonomiczne* zmieniają swój charakter. Na ich łamach ukazują się także większe opracowania i ekspertyzy. *Studia...* nie są klasycznym czasopismem, chociaż niektóre numery publikują zbiory artykułów. Autorem pierwszego numeru jest profesor Józef Pajestka, dyrektor INE PAN w latach 1980–1990, który swoją pracą nakreślił zarówno kierunki badań prowadzonych w Instytucie, jak również ramy tematyczne większości publikowanych w *Studiach...* artykułów. Czasopismo staje się poważnym forum dyskusji nad reformą gospodarczą w Polsce.

Rok 1989 stanowi przełom w funkcjonowaniu Instytutu Nauk Ekonomicznych PAN. Transformująca się gospodarka zgłasza zapotrzebowanie na ludzi rozumieją-

---

¹ W oryginalnym, cytowanym tekście znajduje się pomyłka. W przedwojennym Krakowie nie było Polskiej Akademii Nauk, lecz Polska Akademia Umiejętności.

cych, czym jest rynek, giełda, wolność umów i stabilny pieniądz. Wielu pracowników Instytutu odchodzi na prestiżowe stanowiska w bankowości, przemyśle i polityce. Jednocześnie coraz twardsze ograniczenie budżetowe wymaga dalszych redukcji kosztów. Oszczędności nie omijają wydawnictw INE PAN. O ile w okresie 1983–1990 opublikowano dwadzieścia siedem numerów *Studiów...*, o tyle w następnych ośmiu latach tylko osiem. Ostatni numer czasopisma został wydany w roku 1998 i miał numerację 35. Na początku lat 90. redaktorem naczelnym był Marek Belka, dyrektor INE PAN w latach 1993–1996. W ostatnich kilku latach czasopismo nie miało kolegium redakcyjnego.

Otwierając kolejny, czwarty już rozdział w historii *Studiów Ekonomicznych*, dyrekcja INE PAN oraz redakcja czasopisma wyrażają przekonanie, że *Studia...* będą forum dla dyskusji nad ważnymi zagadnieniami teorii ekonomii oraz polityki gospodarczej, przyczynią się do ożywienia badań ekonomicznych w Polsce oraz do większego „zbliżenia polskiego naukowego ruchu ekonomicznego i nauki zagranicznej”. Postanowiliśmy zatem drukować także, podobnie jak to było w *Studiach...* przedwojennych, artykuły w języku angielskim. Mamy nadzieję, że na naszych łamach gościć będziemy zarówno ekonomistów polskich, jak i ich kolegów z innych krajów.

Urszula Grzełońska
redaktor naczelny *Studiów Ekonomicznych*

Zbigniew Hockuba
Dyrektor INE PAN